

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

CHƯƠNG 5:

KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XHCN & QUAN HỆ LỢI ÍCH KINH TẾ Ở VIỆT NAM

Giảng viên: Phan Yến Trang
trang.phanyen@hust.edu.vn

Cần xác định một hướng
đi mới, là
**NỀN KINH TẾ THỊ
TRƯỜNG ĐỊNH
HƯỚNG XHCN**
**Đó là lý thuyết tại
Chương 5**

**Theo lý thuyết tại
Chương 2,**

Nền kinh tế thị trường là
xu thế phát triển tất từ nền
sản xuất hàng hoá của
nhân loại

**Theo lý thuyết tại
Chương 3 và Chương 4**

Nền kinh tế thị trường
trong Chủ nghĩa tư bản bộc
lộ nhiều mâu thuẫn, hạn
chế

Nội dung cơ bản của Chương 5

1. Khái niệm & Đặc trưng của nền Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam
2. Hoàn thiện thể chế Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam
3. Quan hệ lợi ích kinh tế trong nền Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

1. Khái niệm & Đặc trưng của nền Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

1.1. Khái niệm

❖ Khái niệm nền Kinh tế thị trường nói chung (theo chương 2)

- Là nền KT hàng hoá vận hành theo cơ chế thị trường, phát triển tới trình độ cao
- Trong đó, mọi quan hệ sản xuất và trao đổi đều thông qua thị trường mua bán, trao đổi và chịu sự điều tiết bởi các quy luật khách quan của thị trường

❖ Khái niệm nền kinh tế thị trường định hướng XHCN

- Là nền kinh tế thị trường định hướng
- Mang đặc trưng là định hướng XHCN, có sự quản lý Nhà nước do Đảng cộng sản lãnh đạo, với mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

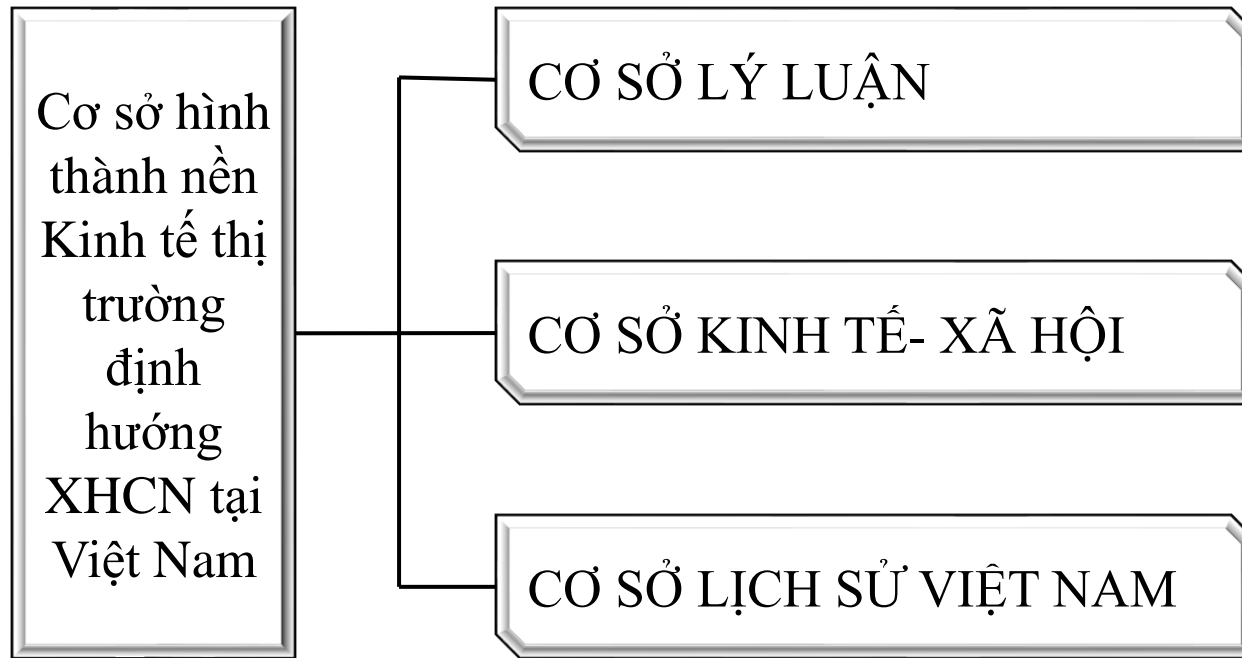
1. Khái niệm & Đặc trưng của nền Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

1.2. Đặc trưng định hướng XHCN (5)

- ❖ **Về mục đích:** Xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật của XHCN, lợi ích của nhân dân là trên hết, hướng tới xã hội “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”
- ❖ **Về quan hệ sở hữu:** Nền kinh tế nhiều thành phần, trong đó kinh tế Nhà nước giữ vai trò chủ đạo, kinh tế tập thể và kinh tế tư nhân là động lực quan trọng.
- ❖ **Về quan hệ quản lý:** Cơ chế thị trường tự điều tiết, kết hợp với dự điều tiết của Nhà nước thông qua thể chế, pháp luật, chính sách... để điều hoà quan hệ kinh tế - xã hội.
- ❖ **Về quan hệ phân phối:** Phân phối lợi ích theo mức đóng góp lao động và hiệu quả kinh tế là chủ yếu, kết hợp với phân phối theo mức góp vốn và theo phúc lợi.
- ❖ **Về kinh trúc thượng tầng:** Nhà nước do Đảng Cộng sản lãnh đạo

1. Khái niệm & Đặc trưng của nền Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

1.3. Tính tất yếu khách quan của nền kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

1. Khái niệm & Đặc trưng của nền Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

1.3. Tính tất yếu khách quan của nền kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

❖ **Do cơ sở lý luận:** Quan hệ sản xuất phải phù hợp với trình độ của Lực lượng sản xuất

- LLSX của Việt Nam đi từ nền sản xuất nhỏ lẻ. Vì thế, QHSX cần dựa trên nền kinh tế thị trường, sản xuất hàng hoá, với nhiều hình thức và thành phần kinh tế

- Quan hệ sản xuất TBCN bộc lộ nhiều mâu thuẫn, hạn chế. Vì thế cần có hướng đi khác, để đảm bảo sự phát triển bền vững, tức là cần định hướng XHCN

NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG

LLSX của Việt Nam đi từ nền
sản xuất nhỏ

ĐỊNH HƯỚNG XHCN

Kinh tế thị trường với QHSX
TBCN có nhiều hạn chế

1. Khái niệm & Đặc trưng của nền Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

1.3. Tính tất yếu khách quan của nền kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

- ❖ **Do cơ sở kinh tế - xã hội:** Việt Nam cần hội nhập, phát triển kinh tế, thực hiện mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”
 - Để hội nhập hệ thống phân công lao động thế giới, Việt Nam cần nền kinh tế thị trường
 - Để hạn chế sự bất bình đẳng, phân hoá giai tầng, Việt Nam cần có định hướng XHCN

NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG

Tính ưu Việt của sự hội nhập, phát triển

ĐỊNH HƯỚNG XHCN

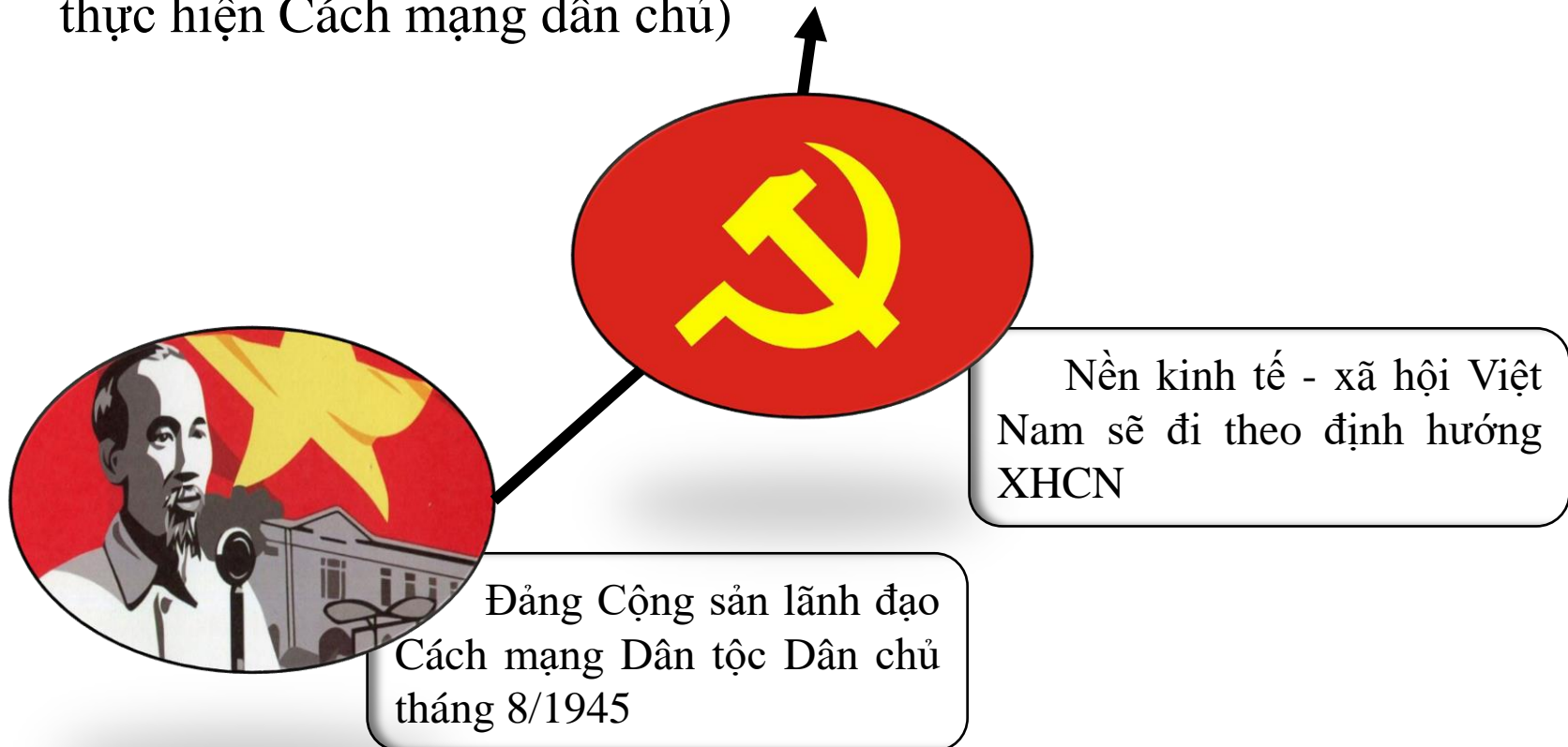

Vì mục tiêu dân chủ, công bằng, văn minh

1. Khái niệm & Đặc trưng của nền Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

1.3. Tính tất yếu khách quan của nền kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

- ❖ **Do cơ sở lịch sử Việt Nam:** Đảng Cộng sản lãnh đạo Cách mạng Dân tộc Dân chủ (Khác với quy luật phổ biến của thế giới là giai cấp Tư sản thực hiện Cách mạng dân chủ)

Kiến thức cần nhớ

- Khái niệm nền kinh tế thị trường định hướng XHCN
 - Kinh tế thị trường định hướng XHCN đặt lợi ích của nhân dân lên trên.
Trong đó:
 - + Kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo
 - + Nền kinh tế vận hành theo cơ chế thị trường cùng với sự điều tiết của nhà nước do Đảng Cộng sản lãnh đạo
 - + Phân phối theo lao động là chủ đạo
- => Nền KTTT định hướng XHCN ở Việt Nam là một tất yếu khách quan

2. Hoàn thiện thể chế Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

2.1. Khái niệm thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

- Là hệ thống luật pháp, chính sách và bộ máy quản lý, cùng với cơ chế vận hành để điều chỉnh quan hệ lợi ích và phương thức hoạt động của các chủ thể kinh tế theo **đường lối chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của Đảng Cộng sản.**
- Nhằm mục đích xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật trình độ cao của Chủ nghĩa Xã hội, một xã hội “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”

2. Hoàn thiện thể chế Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

2.2. Các bộ phận cấu thành Thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

Đường lối, pháp luật

- ✓ Đường lối kinh tế - xã hội của Đảng Cộng sản
- ✓ Luật pháp, chính sách, quy tắc, chế định...

Các chủ thể trên thị trường

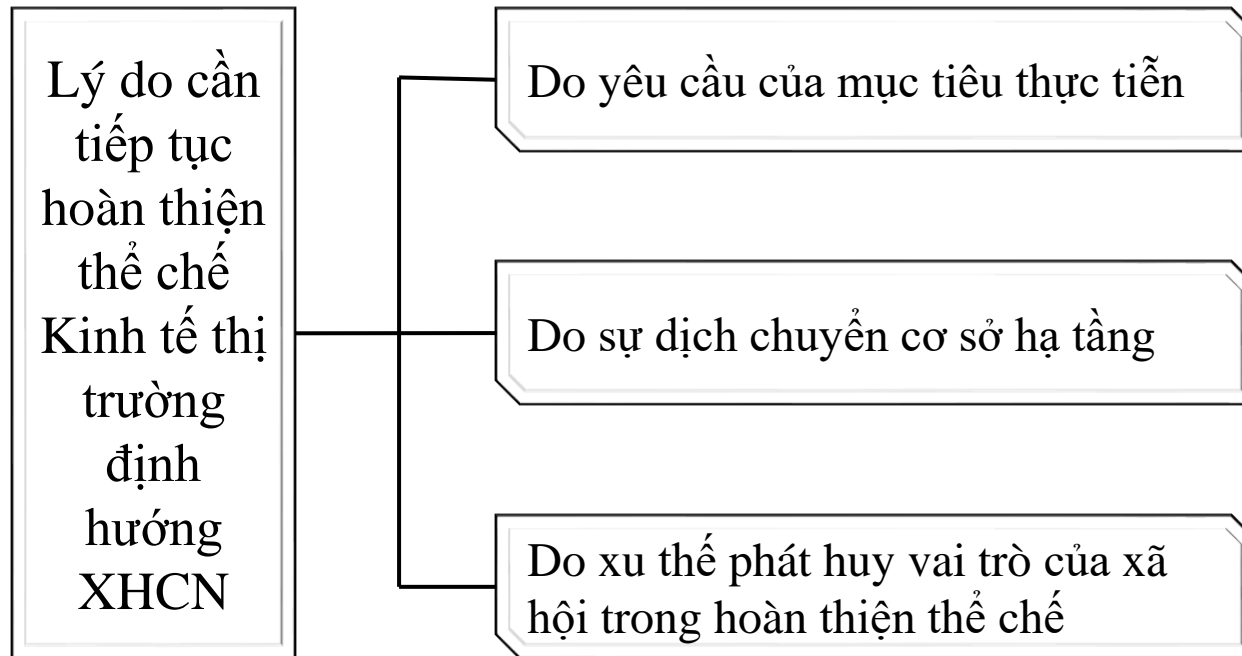
- Bộ máy quản lý nhà nước
- DN và các Tổ chức xã hội đại diện cho DN
- Dân cư, các Tổ chức chính trị - xã hội và các Tổ chức xã hội đại diện cho các thành phần dân cư

Cơ chế vận hành

- Cơ chế thị trường, thông qua quy luật của thị trường như: QL giá trị, QL cung – cầu, QL cạnh tranh...
- Cơ chế vận hành của các chủ thể trên thị trường. Gồm có: *Cơ chế phân cấp, Cơ chế phối hợp, Cơ chế giám sát, Cơ chế tham gia.*

2. Hoàn thiện thể chế Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

2.3. Sự cần thiết phải hoàn thiện Thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

2. Hoàn thiện thể chế Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

2.3. Sự cần thiết phải hoàn thiện Thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

❖ Do yêu cầu của mục tiêu thực tiễn

- Nền kinh tế thị trường định hướng XHCN hướng tới trình độ phát triển cao, hiện đại, phát huy ưu thế của cơ chế thị trường, đồng thời khắc phục những hạn chế của CNTB. Trong khi điều kiện của Việt Nam còn nhiều hạn chế.

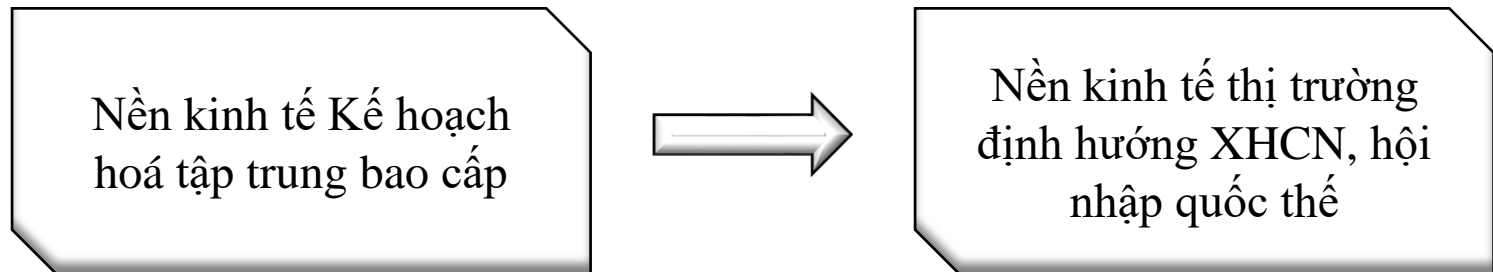
=> Vì thế, cần hoàn thiện Thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

2. Hoàn thiện thể chế Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

2.3. Sự cần thiết phải hoàn thiện Thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

❖ Do sự dịch chuyển cơ sở hạ tầng của nền kinh tế

- Cơ sở hạ tầng là hệ thống QHSX trong mối liên hệ với LLSX xã hội. Sự dịch chuyển QHSX tại Việt Nam theo chiều hướng:

=> Từ đó đòi hỏi sự hoàn thiện về kiến trúc thượng tầng. Như vậy *caafb* phải hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường XHCN, xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN.

2. Hoàn thiện thể chế Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

2.3. Sự cần thiết phải hoàn thiện Thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

❖ Do xu thế phát huy vai trò của xã hội trong xây dựng thể chế

- Các Tổ chức chính trị - xã hội và Tổ chức xã hội – nghề nghiệp đang phát triển mạnh mẽ. Đó là sự đại diện cho các thành phần xã hội, có vai trò phản biện xã hội, theo tinh thần dân chủ và xây dựng.

=> Vì thế, cần tiếp tục hoàn thiện Thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

2. Hoàn thiện thể chế Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

2.4. Nhiệm vụ chủ yếu cần Thực hiện với Thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

2. Hoàn thiện thể chế Kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

2.4. Nhiệm vụ chủ yếu cần Thực hiện với Thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN

❖ Nâng cao vai trò lãnh đạo của Đảng

- Thứ nhất, vai trò phát triển lý luận, hoạch định đường lối.
- Thứ hai, vai trò chỉh đốn, giám sát, phòng chống tham nhũng nhưng không can thiệp sâu vào công tác điều hành kinh tế - xã hội của Chính phủ
- Thứ ba, vai trò lãnh đạo, phát huy dân chủ trong Đảng và trong toàn xã hội.

HUST

KẾT THÚC BÀI GIẢNG VỀ HOÀN THIỆN THỂ CHẾ KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XHCN

